

Előfizetési árak:

ostán vagy házhöz küldve:  
Egész évre. 20.— kor.  
Félévre . 10.— kor.  
Negyedévre 5.— kor.  
Egy hónapra 1.70 kor.

Egyes szám ára 8 fill.

# DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ om. területenként 8 fillér.  
Nyilttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felelős szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

## Az olasz kormány programja.

Debreczen, június 30.

Olaszország gazdasági válság előtt áll s parlamentje működését az obstrukció dámona zavarta fel, melyből a kibontakozást most kísérli meg. Azon viszonyról fogva, mely bennünket a hármasszövetség által összeköt, foglalkoznunk kell a most megalakult Saracco kabinet programjával s azt szívesen tesszük, mert abban a liberális legtisztább megnyilatkozását szemlélhetjük és érdekel is az új kormány helyzete bennünket, mivel az olasz parlamenti helyzet s a magyar országgyűlésnek a Bánffy-ára idejében kifejtett obstrukciós állapota között igen sok rokonvonás fedezhető fel.

Saracco kifejti programjában, hogy az olasz parlamentnek erős, rendithetlen alapja van a szabadelvű intézményekben való hitben. Mintha csak Széll Kálmán beszédét hallanánk, midőn a parlamenti állapotaink consolidálásának munkájával a pártok kibékítését keresztülvitte s a liberálisra, mint egyedül biztos alapra mu-

tatva, meggyőzte a közvéleményt arról, hogy a kibontakozás egyedül a szabadelvűség útján lehetséges.

Különböző áramlatok, mondja az olasz államférfi, melyek a modern szellemet mozgásba hozzák, balga vágyakat keltenek s ez álmokkal szemben a közgazdasági kérdések a bírósági intézmény szervezése, pénzügyi, közoktatási és hadügyi reformok szükségességére utal, nagy tervek, hódítási gondolatoknak ideje most nincsen. Az elégedetlenség oka a gazdasági nyomorban keresendő, tehát első kötelessége, hogy ennek enyhítésére tegye meg első sorban az intézkedéseket.

A közgazdasági válság nemcsak Olaszországban, hanem egész Európában igen aggasztó tünetekben nyivánul. Saracco már nyomorról beszél s Olaszország jelenlegi helyzetének okát ebben találja meg.

E közgazdasági krízis nálunk épen úgy fenyeget, mint Európa más államaiban s ha ezideig nyomorról nem is beszélhetünk, az elégedetlenség a legutóbbi napok sztrájkmozgalmaiban feltedezhető s a Sa-

racco-kormány ugyanazon bajokkal küzd, melyeket a nála sokkal szerencsésebb helyzetben levő Széll-kabinet előrelátó és erélyes intézkedésekkel a magyar nemzet közgazdasági életében részben már eddig megorvosolt, részben pedig e bajok javulásának nagy munkáját avatott kezekkel és sikerrel folytatja.

Széll Kálmán kormányának legtöbb feladata Magyarország közgazdasági helyzetét az eddigi nyomott állapotból kiemelni s az államháztartásban, valamint a társadalmi életben az egyensúlyt biztosítani, miután kétségtelen tényként áll előtte, hogy a közgazdasági élet consolidációja képezi a magyar társadalom fenmaradásának biztos alapját.

Nagy kérdések megoldására Magyarországnak épen úgy, mint Olaszországnak nincs sem ideje, sem szüksége és ha Olaszország, mint tengeri hatalom, jónak látja az ábrándok és hódítások politikájáról lemondani s a helyett a mindennapi élet kevésbé tetszetős, de hasznos kérdéseivel foglalkozni, mennyivel nagyobb szüksége van a magyar nemzetnek arra, hogy

## TÁRCZA.

### Fergeteg.

Tikkasztó nyár égő hevében  
Nekivadul a fergeteg.  
Bugásától lombkoronás fa  
Fel-felsőhajt s úgy megremeg.

És amint fut megkavarogva  
Fékevesztett paripája.  
Erős dühét a piros szemtől  
Terhelt kalász alig állja.

A gőzpárak harsogó hangján  
Egybegyűlnek nagy hirtelen  
Hull a zápor s minden cseppjében  
Ezer égi áldás terem.

Kinézek a csukott ablakon,  
Me yet esőcseppek vernek;  
Tisztul az ég s csekély távolban  
Nyoma sincs már a fellegnek.

Nézem a fényt, mely a borunak  
Átszűrődik ködfátyolau  
S a napsugárt, mely éltetőn  
Ragyog ki a felhők nyomán.

Hogy elnézem a szent csendet, mely  
Utján kelt a fergetegnek,

Sebzett szívem felsír s arczomra  
Bus könyeim leperregnek.

Eltűnődöm: jön-e fergeteg,  
Mely éltemnek boros egén  
Elhárítja a sötét ködöt? . . .  
Vagy hasztalan esdeklem én?!

Szini Péter.

### Az ártatlanok.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája. —

Irta: Oláh György.

Szin: a hetedik számú ház a Sóspercz-utcán. A kapu mellett jobbra csinos kétszobás lakás, mit jelenleg Lórika bérel. Lórika nem a hagyományos varróleány, hanem díjnok a törvényszéknél. Ezen két szobás lakosztálytól balra L betű alakban az udvar közepéig van a tulajdonképeni főépület, melynek hat szobáit a hozzátartozó mellékkeliségekkel Bors nevű házi ur és neje Ducezka (a Sóspercz-utcán az egyetlen nagyságos asszony) lakják. Odébb az udvari és pincészetekben a közép- és alsó osztályba tartozó lakók húzódnak meg, a szerint, amint hátulálékban vannak vagy nincsenek a lakbérrel. Holdvilágos est. Az est szabad szemmel is látható, de a holdvilág a hetedik számú ház udvaráról nem látható. A főépület főbejárata előtt veranda,

vadszörlővel befuttatva. A most vázolt színt költői homály burkolja be díjmentesen.

I.

Bors háziur hazajáró lélekként besiklik a kapun s a Lórika lakosztályába észrevétlen beoson . . . Lórika a vele született jogánál fogva halk sikoltást hallat; de felismervén a háziurat, pillanatnyi zavarát legyőzi s előzékenyen ülésel kínálja meg; maga pedig felcsavarja a lámpát s himezhámoz, amint ily esetben szokás.

Bors: Ne lepje meg a szokatlan látogatásom kedves kisasszony. Egy lelkiismeretes háziur szíven viseli a lakója családügyeit. Milyen szép szobája van! Valódi garszón kisasszony tetszik lenni. De ugye, némelykor vannak világos percei? Vagy mit mondok! Azok az esküdtszéki tárgyalások egészen kivétkeztek az embert a rendes gondolkodásából . . . vannak-e unalmas percei? — így akartam kérdezni.

Lórika (találgatva, hogy mit feleljen): Oh, kérem . . . nagyságos . . . ur . . .

Bors: Magának — itt! — nem vagyok nagyságos ur, egyszerűen Bors ur. Még az urat is elhagyhatja.

Lórika (megretten, magában): Vajjon mit akarhat ilyenkor ez a Bors? (fenn.) Nagyon meghat a nagyságos ur szives leereszkedése . . .

Bors (mellé ül, szeméi szokatlan fényben kezd égni, már a hogy kitélik egy

**Németh András „Debreczen városához” czimzett szállodája**  
kényelmes kerthelyiségében ma és holnap este 8 órakor  
**a katona zenekar nagy hangversenyt tart. Szabad bemenet.**

Kitűnő ételekről és tisztán kezelt italokról, valamint figyelmes kiszolgálásról kezeskedik a vendéglős.

saját közgazdasági ügyeivel törőd-jék s a monarchia nagyhatalmi állásának prestigét ne a kínai vizek mentén akarja megőrizni, hanem ott, hol annak fentartására nagyobb szükség van, a belpolitika kérdéseinek megoldásánál s az Ausztriával való viszonyának fentartásánál.

Az olasz gazdasági válsággal szemben bizonyos meglepéssel konstatalhatjuk, hogy Magyarország helyzete sokkal megnyugtatóbb, mint szövetségünké, mégis intőjel nekünk az olaszok gazdasági válsága s megmutatja a helyes utat, melyre lépünk kell, ha azt akarjuk, hogy állami életünk szabályos mederben folyjon s a közgazdasági válság veszélyes következményei elől meneküljünk.

A szociális kérdés egyedül helyes megoldása az által érhető el, ha a társadalmi nyomor megszüntetésére minden eszközt felhasználunk s ha — miként Saracco kifejezte — e szempont figyelembe vételével beható tanulmányozás után végrehajtjuk a legfontosabb közgazdasági reformok programját. Magyarország kormánya e téren a Széll Kálmán vezetésének egy éve alatt igen szép sikerrel működött s ha visszapillantást vetünk ez év munkájára, meggyőződést szerezhetünk arról, hogy kormányunk tevékenységét legnagyobb részben közgazdasági helyzetünk javítására fordította s mindazon intézkedéseket megtette, melyek a szociális kérdés megoldására, a bajok megelőzésére szükségesek. Megterem-

tette a pártok egymás iránti tiszteletét s a parlament békéjét s a mérsékletet a formában és szóban, mely mérséklet mindig dicsőségére vált a magyar szószerzőknek, épen úgy, mint Saracco szerint az olasz parlamentnek.

Széll Kálmán kormánya tette meg a kezdeményező lépést Magyarország közgazdasági önállóságának megteremtéséhez s e kormányzatot mivel sem jellemezhetjük jobban, mint ha azt mondjuk róla, hogy *közgazdasági kormányzat*, melynek legfőbb törekvése az, hogy Magyarországon első sorban rendezett gazdasági állapotot teremtsen s az állam pénzügyi egyensúlyát s a társadalom anyagi jólétét minden rázkódás ellen biztosítsa.

Társadalmi reorganizációknak ezen nagy munkájában a Széll Kálmán kormánya számít nemcsak a szabadelvűpártra, hanem a nemzet egész társadalmára, politikai párt-, osztály- és felekezeti különbség nélkül és ha van a parlamentben párttörődék, mely a kormány ez áldásos működését is akadályozni törekszik, úgy az a nemzet boldogításának ellensége.

Az olasz kormányelnök programbeszédében egyetértésre hívja fel, kik közre akarnak működni abban, hogy szabad intézményeinket megerősítsék, az államszervezetet megszilárdítsák s a dinasztia tekintélyét és hatalmát emeljék.

Erre az egyetértésre Magyarországnak is szüksége van. Figyeljék meg e hangot azok, kik a Széll Kálmán közgazdasági reform-pro-

grammja ellen állást foglalnak s vonják le abból a tanulságot, mely abban áll, hogy közgazdasági életünk javítása kérdésében a pártpolitikának el kell hallgatnia.

**A mentelmi jog.** A képviselőház elnapolása óta a mentelmi bizottsághoz tegnap érkezett az első megkeresés képviselők mentelmi jogának felfüggesztése tárgyában. Az ügyészség kéri a megkeresésben Rohonczy Gedeon és Ugron Gábor orsz. képviselők mentelmi jogának felfüggesztését. Az ügyészség ugyanis párviadal vétsége miatt kívánja a két képviselőnek bíróság elé állítását. A nevezett két képviselő ezt a párbajt márczius hó 10-én vívta. A párbajra ama zárt ülésen történt incidens szolgáltatott okot, amelyen Ugron G. beismerte, hogy a bécsi Vaterlandban ő írta annak idején a sokat emlegetett budapesti levelet.

**A 14. paragrafus.** A Wiener Zeitung császári rendeletet közöl a 14. §. alapján, mely felhatalmazza a kormányt 1900. december végéig az adók és illetékek beszedésére az állami szükségletek fedezése céljából; továbbá egy rendeletet, mely felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy a leg-sürgősebb beruházási kiadások fedezésére szükség esetére 50 millió koronát szerezzen be; azután három további császári rendeletet a 14. §. alapján, az inségihitelek, a földrendés által károsodott krajnai és síajerországi épületeknek adandó törvényileg biztosított adókedvezményeknek ötévi meghosszabbítása tárgyában, további illeték-kedvezmények tárgyában a hegyesuzamlások által sujtott Klappin községnek, az 1900. évi állami beruházási alapoknak 1 és fél millióról kétmillió koronára való felemelése és ez alapok hovatfordítása tárgyában.

## Felmentve.

Debreczen, június 30.

Elsők voltunk, kik az esküdtbiráskodás nálunk történt kiterjesztése alkalmából örömmel, bizalommal, polgári önérettel és tisz-

sosperecz-utczai háztulajdonostól): Ne vegye kérem, viselkedésem leereszkedésnek, annál kevésbé megtiszteltetésnek. Ha tud a szemeimből olvasni, rögtön tisztában van vele, hogy mit akarok. A mint látja, nem tudok uralkodni magamon, gondoljon hát rólam, a mit akar. (Elkapja a Lórika tinta-foltos kaecóját s esókolgatja.)

Lórika (önéretesen): De kérem, lássa be, hogy egy védtelen nővel áll szemben!

Bors (sokat mondólag mosolyog): Az már nekem megszokott gyöngeségem, hogy szeretek védtelen nő társaságában lenni. (Előre megfontolt szándékkal bizonyos kézműdolgot tesz.)

Lórika (felugrik hevesen): Távozzék ön...!

Bors (bajuszát rágyva, magában): Ez hát az a háziuri nimbusz, a mi után ugy sovárogtam, míg nagyságos urnak nem ezimeződtem?! (Fenn.) Beismeri, hogy ön engem kiutasított innét a házamból?!

Lórika (kétségbeesve sirni kezd): Oh, én csak a szobámból utasítottam ki a nagyságos urat...

Bors (némileg bosszus jóakarattal): Mondtam már, hogy a kisasszonynak egyszerűen Bors vagyok. Ha ön lenne az én helyzetemben, én is kiutasítottam volna magát, mert nős háziurhoz nem illik egy védtelen nőlakója szobájába betolakodni. De vegyük, hogy most nem úgy vagyok itt, mint háziur!

Lórika (találgatva a szavakat): Engedje meg a nagyságos ur, hogy akkor is kiutasítsam...

Bors (a Lórika erélye és erényessége által meghatva): Nagyon helyes. Szép női jellemvonásra vall. De vegyük, hogy még nős se volnék! Egy törekvő fiatal ember

lennék, a kinek se állása, se kilátása valamelyes tisztességes állásra; csak szerelmesifjú lennék, a ki most a szentélybe betolakodtam s nem gondolok semmivel?!

Lórika (az ijedtségtől elsáppad, pár lépést hátrál): Uram, mielőtt kiáltanék, föl kell világosítanom, hogy nekem van már — jegyemem!!

Bors (félre): Mi a szösz? Pedig ártatlanabb egy angyalnál. (Fenn.) Ha van jegyese, sajnálattal veszem tudomásul. Így kénytelen vagyok visszaszívni azt a komoly szándékot, a mit most becses tudomására akartam hozni. A lakbérét, ugyanis kedves kisasszony, e percztől kezdve tizennégy koronáról felére óhajtottan leszállítani havonként.

Lórika (félre): Még ilyen háziur beszél komoly szándékról, a kinek a zseb-pénzt is a felesége adja! (Fenn.) Mi jögon tetszik az én lakbérémet leszállítani? A nagyságos asszony tudtával és beleegyezésével?

Bors (zavartan): Nem azért akartam leszállítani, mintha talán nem volna képes fizetni, kedves kisasszony. Csak, mert a nőm nagyon meg van önnel elégedve; dicséri pontosságát és szinte elragadtatással beszél folytatott életmódjáról, mert ha jól emlékszem: magának még csak egy hön nagybácsija sincs, a ki lakbérét fizetné; udvarlói pláne nincsenek. No kérem, ennyi mesébe illő tulajdonság épen elég arra, hogy egy kis szivességgel hozakodjam elő. (A lány gödrös állát megcsipkedti.)

Lórika (büszkén): Koldus még nem vagyok. Ajánlatát nem fogadom el. A lakással meg vagyok elégedve, nem sajnálom érte az eddig fizetett bért. Most pedig hagyjon magamra!

Bors (szenvedélyesen): Nem, nem

hagyhatom magára. Hát nem olvassa az újságokból, hogy a Sosperecz utczán az éjjeli betörések napi renden vannak? Nagyszerű lenne, ha most egy betörő ide betörne! Tehát már személye biztonsa is megköveteli tőlem, hogy itt maradjak. (Kitörve.) Különben a nélkül is itt maradnék, régóta vártam e pillanatot, szeretem önt!... (letérdepelni akar, zsebkendőjét előbb a padlóra teríti.)

Lórika (az utczai ablakra bámulva): Oh, én nem félek a betörőktől! (visszanéz, s a térdepelő Borsot meglátva, kezébe temeti arcát és könyezni kezd.) Oh, én jobban félek a kitoróktól, a kik szerelmet szinlelve ártatlanságomra pályáznak, mint ön is... (méltósággal): Távozzék!!

Bors (teláll, térdén a nadrágot megporolja.) Tekintettel a fentebb felhozott indokomra, nem távozom. (Indul felé, hogy megöleli.) Gondolja meg, hogy itt ketten vagyunk s itt én vagyok az erősebb nem! (hévvel ölelve.) Szeretem magát Lórika! Így szeretem, a milyen valóban: büszkén, hidegen. Felszólítom tehát, hogy ne merjen kiáltani. (Hirtelen elengedi, mert...)

## II.

... az előszobából jön Duczyka nagyságos asszony és Gerő ur, egy elegáns fiatal ember; de a sötétben sem az ő elegáns öltözéke, sem a Duczyka igéző violaszínű pongyolája nem kelthet feltűnést. Igaz ugyan, hogy a hold e perczen még ott sétált a nyugati ég csillaggal szegélyezett sötäterén; de most sem fogadta meg azt a jó tulajdonságát, hogy hirtelen el ne tűnjék (akáresak egy jól nevelt rendőr): ha szerelmeseket vesz észre. A szerelmesek tehát nyugodtan lehetnek a hold, meg egyéb felől is. Leülnek egymás mellé.

telettel szólunk a nagy reformról. Biztunk polgáraink igazságérzetében, lelkiismeretességében s meg voltunk győződve arról, hogy a társadalom eme élő lelkiismerete soha sem lesz egyéb, mint a jog és igazságkereső közvélemény esetről-esetre történő megnyilatkozása.

A büneseteket elbíró esküdtzéki intézmény behozatala óta itt-ott hoztak csak marasztaló ítéletet az esküdt urak. Súlyos bűnök, az emberi lélek aberrációi feküdtek előttük, nem egyszer ritt le a vádlottról a gonoszság, szándékos ártani vágyás és az esküdték nyugodt lelkiismerettel boesátották utjára az eltévedt embert.

Ki ki a maga lelkiismeretének felelős és mivel bevégzett dologról van szó, talán szavunk sem lenne a törvénykezés eme új formájához, ha a közvélemény hangos tiltakozása arra nem figyelmeztetne bennünket, hogy a társadalmi jogrend megbolygatását mégis talán büntetni kellene, ahelyett, hogy az esküdték verdiktjét megéljenezve, a glória fényével övezzük azokat, kik megzavart idegrendszerük józan észt bomlasztó hatása alatt egyelőre megfontolt vagy meg nem fontolt pillanatban másvilágra küldik azokat, kik nem tudnak kitérni, vagy vakon belerohanak ellenfelük bosszújának lángtengerébe.

Egyes lapok valóságos dieshimnusz zengedeztek a napokban, midőn a budai ügyvéd gyilkosára, Nyuly Mihályra az esküdték kimondták a nem vétkest. Az öreg legionárius felemelt fővel hagyta el ideiglenes börtönét s a tizenkét esküdt leemelte lelkéről azt a szörnyű büntudatot, mely örületbe kergetett már sok halandót, — hogy embert ölt. Nyuly Mihályt az esküdték ítélete rehabilitálta és mintegy kimondta, hogy az az ember, ki felhevülésében, elkeseredésében lelővi embertársát — nem vétkes, sőt

oly jogos fegyverrel él, melynek használata nem hagy rajta Kain bélyegét...

A mózesi törvény által rendelt nagy kiengesztelődés ünnepén a főpap elé egy bakot állítottak. A főpap kiterjesztvén kezeit, a zsidó nép vétkeit mintegy ráolvasta a bűnbak fejére. Mikor ez megtörtént, a boldogtalan állatot kivetik a pusztába, folyton üzve azt, míg csak világgá nem rohant a szerencsétlen. Ezzel kívánták jelképezni a zsidó nép bűnének boesánátát és lelki átalakulását és megtisztítását.

Ennek a gyakorlatnak mély, morális értelme és értéke volt abban az időben, ma azonban már úgy van a világ, hogy lelkiismeretének marasztaló súlyát, vagy felmentő szavát önlelkéből ismeri meg. A mai embert, bármily rossznak mondják is erkölcsileg, bűnének tudata nyugtalansággal sújtja még az esetben is, ha akadnak nagylelkű emberek, kik le akarják emelni lelkéről az elkövetett vétek rettentő súlyát. Nyuly Mihályt is bár felmentette a tizenkettő, — én nem tudom elhinni, hogy ennek dacára át ne suhanjon lelkén az a rettentő gondolat és metsző igazság, hogy ő embert ölt.

Am hagyjuk Nyuly Mihályt, az öreg legionáriust a maga lelkiismeretére. Az ügyvéd őt kifosztotta, tönkretette és mikor nyomorultabbá vált az utazó koldusnál — ajtót mutatott neki. A tönkrement emberben fellázadt mindaz, ami benne emberi volt. — Még egyszer felkereste boldogsága megrabolóját, de irgalomra nem talált. A köszívű ember utolsó szavára előrántotta revolverét és kiméretlenül lelőtte azt, ki nyomorának állítólagos okozója volt. Felindult, beszámíthatlan lelkiállapotában cselekedte-e a rettentő dolgot, vagy előre elhatározott szándékkal, csak Isten tudja, ki az emberek szívéét és veséjét vizsgálja.

De hallgassuk meg ezen szomorú eset

elbírálásánál a közvélemény szavát is, mely homlokegyenest ellenkezik a tizenkettő verdiktjével. A közvélemény nem azért szólal meg, mivel Nyuly Mihályt felmentették, hanem bölcs előrelátással attól fél, hogy az esküdték jogi fogalmai veszélyes irányban fognak érvényesülni. Rövid idő tapasztalata arról győzött meg bennünket, hogy a nem vétkest szivesebben mondják ki az esküdték még az esetben is, midőn a megsértett világrend, a kiomló vér, az elhalónak jajszáva a bűnhalmaz és a bizonyítékok súlya nagyon is involválná a vétkest kimondását.

Társadalmi nézőpontról ítélve meg a dolgot, van okunk aggódni. A börtön szígyene sokakat visszatart attól, oktalan és gonosz cselekedetekből és boszujok tüzeit nem egyszer hűti le az a gondolat, hogy nyirkos levegőben töltenek el éveket, hosszú, kínos napokat, ha önmagukat nevezik ki bírának. De mi lesz akkor, ha a nyers erő azt látja, hogy bár lábbal tiporja az isteni és emberi törvényeket, büne védelmet talál és bírát megéljenzik azért, mert reá, ki ölt, gyilkolt, az esküdték kimondják, hogy nem vétkes, mehet szabadon. Mi lesz, ha az áldozatok koporsójánál a rendelkezésünkre álló eszközökkel nem toroljuk meg a bűnt, hanem annak, ki golyót röpít a más szívébe, azt ég angyalai módjára karjainkba vesszük, nehogy kőbe üsse lábait?

A tulásba menő humanizmus nem vezetne jó eredményre és nagyon könnyen tág kaput nyitnánk igazságszolgáltatásunk várán a bűnösök könnyű szabadulására.

Az esküdtzéki intézmény bünesetekre nálunk még új. Az új kerék sem fog olyan könnyen és szabatosan, mint a régi, mely beleillik és beleszokott a tengelybe. Ez vigasztal bennünket a jelen esetben és hiszük, hogy egy kipróbált intézmény megnyugtatóbb eredményeket produkál a Nyuly Mihály eseté-

Gerő (érzéssel megsókolja a Duczyka aranygyűrűs kacsóját): Beesületemre mondom, hogy régóta nem vacsoráltam olyan finom luhust, mint ma este nálad, édes angyalom.

Duczyka (ajkbigyesztve): Te mindig ilyen prózai vagy, a helyett, hogy engem szórakoztatnál, a vacsorán évődsz. Aztán meg mindjárt észrevettem, mikor ma eljöttél, hogy nem esókolnál olyan forrón, mint máskor...

Bors (bent, magában): Tyűh, de meleg van — idebent!

Gerő (csókkal lezárván a Duczyka ajkát): Csak tán nem gyanusítasz, hogy tudtomon kívül viszonyt folytatok valakivel?

Duczyka: No, még csak az kellene!

Gerő (fátyolozott hangon, de komolyan): Nagyságos asszonyom, úgy veszem észre, hogy te féltékeny vagy reám. Én ezennel felhatalmazlak arra, hogy titkon utánam fürkéssz és ha hűtlenségen kapsz rajta, szerelmedért add gyűlöletedet s én ígérem, hogy abban a perczben megszüntem élni...

Duczyka (önkéntelen a vállára borul): Ne légy izgatott, kérlek. Hiszek neked. Mert nagyon szeretlek. Hiszen te vagy, aki egyhangu életemet fölvidámitod. Férjem elhanyagol. Most is valahol ledér társaságban dorbézol...

Lórika (bent, sértődötten, magában): Kikérem magamnak az ilyen beszédet!

Duczyka (folytatva): Mig nem ismertelek meg, úgy éreztem, hogy férjemet kezdem megszeretni. Megijedtem. Mit fogok csinálni itthon én, a szerelmes feleség, mig férjem oda mulatozik? Arra gondoltam, hogy ha szerelmes leszek bele: eldobom magam-

tól életemet, hogy mint hűséges feleség váljak meg tőle örökre. — Mindig vártam azt a pillanatnyi elmezavart, melyben e tettemet elkövetem. Akkor ismertelek meg. A hugod hozzánk jött lakni, abba a hónap két szobás lakásba. Rögton feltűnt nekem, hogy mily szerető gonddal vetted körül védtelen árva nőtestvéredet, a Lórikát. Atyai lag gondoskodik róla azóta. A testvéri hű szívedet szerettem meg, édes Gerőm... a megismerkedésünk könnyen ment azután.

Bors (bent, Lórikához): Nyissa ki kérem az ablakot mindet, a hány van. (Magában): az a bizonyos guta kerülget.

Lórika (nevetve, magában): Más férj azóta már régen skandalumot csinált volna; de persze, a nagyságos urnál, a havi zsebpénz nem engedi.

Gerő (elmerengve a Duczyka szerelmes vallomásán): A megismerkedésünk azután könnyen ment. Ideállá avattál szived titkaiban és...

Duczyka (lefogja kezével a Gerő gögicsélő ajkát): Csitt, édesem! Senkinek sem szabad tudni a — többit!!

Bors (bent, vidáman): Hehehe! Azt hiszi, hogy én nem tudom. (Hirtelen más hangon): Persze, ha szemébe mondom, le fogja tagadni. De tanum van! Remélem, Lórika figyelemmel kíséri a feleségem és annak a valakinek a beszélgetését. Minden szót jól jegyezzen meg, mert tanuként fog szerepelni az esküdtbírótság előtt.

Lórika (naivan): Kérem, én tanuként nem szerepelhetek ebben az ügyben; összeférhetetlenséget kell bejelentennem, mivel az esküdték elé felteendő kérdéseket én szoktam lemásolni.

Bors (fontos képpel): Igaz... de mégis jegyezzen fel valamit, hogy ha én el-

is felejttem, legalább eszembe juttatja majd. (Tovább figyel.)

Gerő (amulton boldogan elmerengve): Helyes. Nem szabad a többit megtudni senkinek. Milyen jó is a csillagos ég: agyonhallgat mennyi édes titkot. S milyen jó is vagy te, kedvesem!

Duczyka: Most pedig menj haza, szíved és álmodd meg a jövő nap boldogságát, mely ránk derülni fog megint.

Gerő (hosszan öleli, esókolja): Megint!...

### III.

Duczyka gyorsan besiet; Gerő a nála levő kulcsal kinyitja a kaput s eltűnik az utcán. Bors ezalatt nagyon ésitott, így magával lévén elfoglalva, nem vette észre, hogy eltűntek a szerelmesek. Ujra hallgatózik, de nem hall semmit.

Bors (méltatlankodva): Csak talán még nincs vége a légyottnak? (Óráját nézi.) Még tíz óra mult 6 perczel. A legérdeke- sebb dolgok még csak ezután lettek volna.

Lórika (hallgatózást színelve, megkönnyebbűiten): Én se hallok semmi suttogást. Tessék most már nyugodtan bemenni Jó éjt.

Bors (menetközben, magában): A feleségem most akart megcsalni és most se csalt meg. Bizonyíték hiányában le kell feküdnöm. Jó éjt magának is, Lórika kis-asszony. De aztán, valahogy el ne beszélje a feleségemnek, hogy most itt voltam! (Lassan, óvatosan kimegy.)

Gerő (az utcán, az ablaknál megjelenik): Lórika, el ne feledd, hogy Borsné előtt a — hugom vagy!

Lórika: De aztán te se feledd el, hogy a — jegyesem vagy!!

ténél. Mert ha ez be nem következne, úgy könnyen megtörténhetik az, hogy az esküdt urak humanizmusból annyi vétkezt vennének át lelkiismeretükre, hogy utóvégre is leroskadsanak a teher alatt, a gazemberek és gyilkosok pedig megkönnyebbült lelkiismerettel haladnának tova, keresve egy újabb áldozatot.

Esküdt urak! Van egy kérésünk önkhöz! Ne csak a saját lelkiismeretükre hallgassanak, mikor ítélik, hanem gondoljanak a társadalom közhangulatára is, mely ítéletében csak ritkán téved. Ítélik el azt, a ki a társadalom jogrendjét megbolygatta, nehogy fölemelt fővel járjanak közöttünk azok, kik megérték a börtönre.

Konez Ákos.

## A kínai forradalom.

— Express-tudósítás. —

Budapest, június 29.

Seymour szerencsés megmenekülése és Tien-Csin felszabadítása kedvezőbb színt kölcsönöz a kínai helyzetnek. Hanem azért távolról sem tekinthetjük az összes nehézségeket legyőzöttnek. Annál kevésbé, mert Salisbury lord a lordok házában tegnapi ülésén is kénytelen volt kijelenteni, hogy a pekingi követek és követségek sorsáról még mindig nem tudhatunk semmi bizonyosat. A róluk terjesztett híreket egyelőre inkább reménységnek és föltevésnek, mintsem valószínűségnek kell tekintenünk. A mellett a birodalom minden részében sajnálatos események történnek és immáron arról sincsen senki tisztában, hogy ki vezeti tulajdonképpen a pekingi kormányt.

Ilyen körülmények között változatlanul szükséges a hatalmaságok zavartalan egyetértése. A közvélemény fokozott érdeklődéssel fordul tehát Oroszország felé és azt kérdezi, vajjon az orosz kormány eljárása nem rejti-e magában a viszály csiréit?

Multkor jelentették, hogy Oroszország mozgósítja az Amur-vidéken fekvő csapatait. Most közelebbi adatok fekszenek előttünk erről az orosz seregről és azt látjuk, hogy Oroszország 90.000 embert készül lábra állítani a kínai határon és pedig 44.000 gyalogost, 2600 tüzért 220 ágyúval, 24.000 lovas. Ez olyan imponáló erő, amelylyel — hozzáértők szerint — egész Kínát meg lehet hódítani.

Az orosz diplomácia állítólag azon fáradozik, hogy a pekingi kormányt rábirja, hogy kérje meg Oroszországot a rend helyreállítására. Ennek a felszólításnak alapján azután az orosz sereg bevonulna Kínába. Kézzelfogható az ilyen beavatkozás messzemenő hordereje.

Ha nem is hiszszük el szó szerint, hogy a pétervári kormány ilyen merész terveket kohol, annyit a kínai bonyodalom kezdete óta lát mindenki, hogy Oroszország kezébe szeretné keríteni a vezető szerepet Kínában. Az orosz csapatok esetleges bevonulása Kínába sem okvetetlenül azt jelentené, hogy Oroszország már most meg akarja tartani Kína valamelyik jelentékeny részét. Hanem a jelzett beavatkozás, bár pusztán a lázadás leverésére szorítkozzék, egyszer és mindenkorra biztosítaná az orosz preponderanciát Pekingben. És ez a kilátás egymagában véve elég súlyos lehet a többi érdekelt hatalmasságok féltékenységének a felköltésére.

## Minden kiderül.

Urasági trojkán, mellékutakon, a legszigorubb inkognitóban rohog Pozydin Pavlovics Péter N. kerületi városba, hova fontos, hivatalos ügyben egy névtelen levél rendelte.

— Mint egy hirtelen hóesés, úgy lepem meg őket . . . mondogatja magában, fejét mélyen bundájába behuzva. — Bände szédelgés-

eket és más efféle követ el és elbizakodva azt hiszi, hogy minden jól megy . . . Pedig már kivetettük a hálót és előre elképzelem ijedségét, ha legnagyobb diadala közepette egyszerre bosszuálló Nemezis-ként jelenek meg. Lesz zavar és felfordulás, hahaha!

Miután eléggé átélte a kárörmet, a kocsisával kezdett beszélgetni. Népszerűsége szomjuzó férfi léteire legelőször is saját személye felől tudakozódott:

— Ösmered-e Pozydint?

— Hogyne ismerném, — válaszolt ravaszul a kocsis, — nagyon jól ismerjük.

— Miért nevezsz?

— Furesa! Minden kis irnokot ösmerünk mi és épen Pozydint ne ösmerünk? Hiszen azért küldték ide, hogy mindenki ösmerje . . . úgy van . . .

— Hát mit tartasz felőle, milyen ember?

— Nem lehet rá semmit se mondani, — szólt ásitozva a kocsis. — Jó ur, elvégzi a dolgát . . . Alig két éve, hogy itt van, már is sokat csinált . . .

— Hát mi különöset csinált?

— Sok jót tett. Tartsa is meg az Isten. Ő építette a vasutat, ő szabadította meg a kerületet Chochrinkovtól . . . Nagy gazember volt ez a Chochrinkov, az összes ellenőrök között ő ült legbiztosabban a nyeregben. De mihelyt Pozydin megérkezett, elvitte az ördög Chochrinkovot. Pozydin nem hagyja magát megvesztegetni, kínálhat annak 100 vagy akár 1000 rubelt is . . . nem terheli meg a lelkiismeretét, nem bizony!

Pozydin arca felderült.

— Hála Istennek, hogy legalább ezek méltányolnak, — gondolta magában.

— A mellett okos ember, — folytatta tovább a kocsis, — cseppet sem büszke . . . Ha magamforma ember megy hozzá, kezét nyújt neki és helyiely kinalja meg. Kérelmüket azonnal teljesíti. Nem tétovizik, hanem olyan, mint a villám. Alig szolunk neki, már is itt terem, rendbehöz mindent . . . és nem fogad el egy kopeket sem. Egész más ember, mint az elődje volt. Az sem volt ugyan rossz ember, nagytekintélyü uriember volt, senki sem tudott úgy parancselni, kiabálni, mint ő. Sok mértföldekre elhangzott a hangja. De a külső munkákban a mostani sokkal tökéletesebb, sokkal több esze van, mint amannak . . . Csak egy baja van . . . derék jó ember, de iszik, kár érte!

— Ehol van ni! Mit beszél a semmirekellő! — mormogta Pozydin, majd hangosan szólt a kocsisnak: — Hát honnan tudod azt, hogy én . . . azaz, hogy Pozydin részeges?

— Hát magam nem láttam részegen, de az emberek beszélnek . . . Ők sem látták ugyan . . . de azért az a híre, hogy nyilvános multság vagy ebéd alkalmával soha sem iszik, de otthon mindig olyan részeg, mint a csap. Reggel mihelyt felébred, az első a vutki. Szolgájának egyéb dolga sincs, mint a poharat töltögetni. És ez így megy nála egész nap. Csak az a különös, hogy soha sem látszik meg rajta. Nagyon jól tud magán uralkodni. Bezzeg másként állt a dolog Chochrinkovval. Ha ő leitta magát, akkor még a kutyák is vonítottak. Pozydin okosabban csinálja. Bezárkózik szobájába, hol egy almáriumban mindig egy akó vutki áll készen a számára, melyből egy cső vezet ki. Ezt szopogatja reggeltől estig. Ha valahova utazik, nagy palinkás butykost visz magával.

— Honnan a pokolból veszik ezt ezek az emberek? — bosszankodott magában Pozydin. — Ez már mégis csak gyalázat . . .

— Hát még a fehér néppel mit mivel, — röhögött a kocsis — valószínűs ördög ez a Pozydin. Van neki tiz szeretője . . . kettőt a házában tart. Az egyik Ivanovna Anasztazia, olyan gazdasszonyféle, a másikat . . . hogy is

hívják . . . igaz, Szemironovna Ludmilla, íródiáknak tartja. Anasztazia a hatalmasabb, az történik, a mit ő akar . . . Sőt még Pozydinnek is parancsol. Jobban is félnek tőle, mint a gazdájától . . . haha . . . A harmadik asszony-személy a Görbe-utczában lakik . . . igazan csunya élet . . .

— Még a neveiket is tudja, — gondolta Pozydin pirulva — egy olyan ember, a ki még soha sem járt a városban . . . Minő ezudarság! . . . Hát honnan tudod te mindezeket a dolgokat? — kérde izgatott hangon a paraszttól.

— Hát honnan tudjam? Az emberek beszélnek, magam nem láttam. De a szolgának és kocsisnak nem lehet a nyelvét kivágni, ezek elmondanak mindent . . . Aztán meg Anasztazia is uton-utfélen hivalkodik szerencsésével. A világ előtt nem lehet semmit sem elrejteni. Minden kiderül. Azt a szokását is ösmerjük Pozydinnek, hogy szeret titokban utazgatni. Az elődje már egy hónappal előbb kikürtölte és olyan parádéval utazott, hogy a felkerület ott volt vele. Ha megérkezett, előbb kialudta magát, a hivatalokban kiabált és a lábával dobantott. Azután megfordult, tovább utazott és minden maradt, a hogy volt. A mostani egész más ember. Ha valaminek nesztét veszi, rögtön odautazik anélkül, hogy valaki sejtjené. Akárhányszor parasztfuvarossal utazik, hogy gyanut ne ébreszsen. Még a hangját is elváltoztatja, úgy, hogy az ismerősei se ismerjék fel. És a bolond azt hiszi, hogy nem ösmerik, holott az okosabbak jól tudják, hogy kivel van dolguk.

— Hogy-hogy?

— Hát úgy, hogy nem úgy néz ki, mint egy közönséges utas. Ha egy postaállomásra érkezik, azonnal panaszkodik, hogy rossz a levegő, hogy rosszul fűtenek, a tojás nem friss, a hus kemény és állott, és tudja az Isten, hogy még mi minden nem tetszik neki . . . Erről a szokásáról ösmeri föl mindenki. Ha valaki télen csibepecsenyét és gyümölcsöt kíván, ez nem lehet más, mint Pozydin; ha valaki a postamestert „kedvesem“-nek hívja, esküdni lehet rá, hogy Pozydin; ha valaki kis hiba miatt nagy lármát csap, ez is csak Pozydintól telik ki. Még a szaga is egészen más, mint a többi emberé. Ha valamely állomáson a kanapéra fekszik, szagos vizet locsol maga körül és három gyertyát gyújtat, hogy a leveleket olvashassa . . . Persze, hogy mindenki tisztában van vele, hogy kit lát maga előtt.

— Ez igaz, — gondolta magában Pozydin — csak azon csodálkozom, hogy előbb nem jutott eszembe.

— Különben — folytatta a beszélő kocsis — esirke, gyümölcs, szagos víz és gyertya nélkül is felösmernék mi Pozydint. Arra való a telegráf. Hiába huzza a fejét a bundagallérba, azért csak megtudjuk, hogy mikor várjuk itt vagy amott. Mire a helyszínre ér, mindent rendben talál és jót nevetnek a háta megett. Aztán kezét szorít a hivatalnokokkal és nyugodtan tovább utazik. Hja az itteni nép nagyon ravasz, tuljár Pozydin uram eszén. Ilyen például a mai eset is. A mint üres kocsimmal az országuton haladok, találkozom a vendéglőssel.

— Hova hajtat téns ur? — kérdém tőle.

— A városba, — kiáltott vissza, — bort és hust viszek. Nagy urat várunk. Ma érkezik meg Pozydin.

— Ugy-e furesa? Pozydin még javában csomagol, a mikor mi már a napot és órát is tudjuk, melyen megérkezik. Jöhet szegény feje, itt ugyan mindent rendben talál.

— Szamar! — kiáltott dühösen Pozydin fordulj rögtön vissza!

És a kocsis csodálkozva visszafordult.

Gshev.

Az új évnegyed alkalmából felkérjük t. előfizetőinket az előfizetés megújítására és a hátralékos előfizetési díjak beküldésére, nehogy a lap küldése fennakadást szenvedjen.

Előfizetőinknek, kik fűrdőre vagy nyaralni mennek, kívánságukra a lapot, minden külön díj felszámítása nélkül, bárhová postán elküldjük.

## HIREK.

— **Isteniszteletek.** Holnap, vasárnap az ev. ref. templomban az isteniszteleket a következő lelkészek végzik: a nagytemplomban Fehér Gyula s. lelkész, a kistemplomban Dicsőfi József, a Kossuth utcai templomban Mitrovics Gyula, ispotály templomban K. Tóth Kálmán. Az ág. hitv. evang. templomban d. e. 10 órakor Boér Jenő helyettes lelkész tart isteniszteleket.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Folyó 1900. évi június hó 5-ik napján (csütörtökön) délelőtt 9 órakor a városháza nagy tanástermében bizottsági közgyűlés lesz, melynek tárgyai a következők: 1. Tanácsi előterjesztése a város közvilágításának házi kezelésbe vételéhez szabályrendelet alkotása és a szükséges költségek mi módon fedezése tárgyában. 2. A város nyomdájának fejlesztése s üzletiebb szellemben vezetése tárgyában tanácsi javaslat. 3. Tanácsi előterjesztés, mely mellett a város gyám-pénztárának 1899. évi mérlege bemutatatik. 4. Szabadságolás iránti kérvény, tanácsi javaslattal.

— **A király szíve.** Ő Felsége a király Cap-Szt.-Martinban való időzése alkalmával egy monte-karlói galamblovászatot végig nézett. A mint a gazellók a fölrebbenő galambokat egyenként lődözték le, a király sajnálkozva jegyezte meg: „Sze g é n y áll a t k á k! I g a z á n n e m é r t e m, h o g y m i ö r ö m ű k l e h e t e b b e n a z e m b e r e k n e k.”

— **Presbyteri gyűlés.** A debreczeni ev. ref. egyház 1900. évi július 1-én, vasárnap délelőtt 10 órakor az egyház tanástermében presbyteri gyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő:

Jelentés arról, hogy a f. évi június hó 2-ik napján tartott gyűlés jegyzőkönyve június hó 9-ik napján hitelesített. A főjegyző jelentése a f. évi 705. sz. végzés folytán Molnár Ambrus póttag behívásáról; nevezett presbyter fölesketése. A néhai Gombos Ferenc halálával megüresedett bizottsági tagsági hely betöltése. Jelentés néhai Jámor Ferenc presbyter haláláról. — Dr. Medve Kálmán presbyter lemondása elköltözés folytán. — Esperes ur f. évi 447. sz. levele Simon István tanító korpótléka tárgyában. Simon István tanító kérvénye 200 korona előleg kiutalványozása iránt. Gaáll Józsefné tanítónő kérvénye 500 korona fizetési előleg megadása iránt. Esperes ur f. évi 432. sz. levele egyházunk közalapi megváltása tárgyában kelt egyházkerületi határozat közlésével. A közalapi állandó bizottság ez évi június 9-én tartott ülésének jegyzőkönyve az 1899. évi számadás, a hátralékok kimutatása és a beveit megváltási összeg tárgyában. Dicsőfi József lelkész ur levele arról, hogy özv. Bartha Istvánné és Szőke Józsefné kegyes polgáraszonyok a kistemplom urasztalára és kerítésére értékes peluche-terítőt ajánlkoztak. Az árvaügyi bizottság f. évi 568. sz. végzése az évi jelentés, 1899. évi forgalmi és vagyoni mérleg, költségelirányzat betérjesztésével. Kósa Barna számvevő betérjeszti az 1901. évi bor-, fa-, lakbérilletmények kimutatását. A 87-6657. bkgy. határozat a nőnevelő intézeti alapítvány évi

jövedelme tárgyában. A f. évi 163. sz. végzéssel felkért küldöttség jelentése az országos tanítói nyug- és gyámintézete illető hátralék tárgyában. A felsőbb leányiskolai igazgató tanács előterjesztése a neveléstani és tornatanári tanszékre hirdett pályázat és a megejtett választás eredményéről. Ugyanaz betérjeszti az 1900-1901. iskolai évi költségelirányzatot. — Az iskolaszék előterjesztése: a) a tanítói állásra, b) a tanítónői állásra vonatkozó pályázat eredményéről. Választás. A főjegyző előterjesztése a folyó év végén tartandó presbyter-választásra tartozó teendő tárgyaiban. — Az 1899. évi 157. sz. végzéssel felkért küldöttség jelentése a Papp Zsigmond-alapítványból adható ösztöndíj tárgyában. — A f. évi 130. sz. végzéssel felkért küldöttség jelentése az énekezők fizetésjavítás iránti kérvénye tárgyában. A f. évi 328. sz. végzéssel felkért küldöttség jelentése az énekügyi szolgálat rendezése tárgyában. Küldöttségi jelentés a kegyes alapítók sirjainak rendbehozatala tárgyában. A gazdasági bizottság f. évi 591. sz. végzése a f. évi adók beszédésére két munkaképes adósürgető alkalmazása tárgyában. A gazdasági bizottság folyó évi 380., 501., 636. számú végzése az adófizetés eredménye tárgyában. D. Budai Luiza kérvénye segélyezés iránt. A főjegyző kérvénye hat heti szabadságidő engedélyezése iránt. K. Tóth Kálmán lelkész kérvénye az ispotályi torony felépítése iránt. Pénztári hivatal jelentése arról, hogy Káposztás Imre tanító növendékei az ispotályi templom tornya felépítésére 9 korona 26 fillért gyűjtöttek.

— **A hirdetési bélyeg vége.** A mai napon utoljára kellett lapban megjelent hirdetésért bélyegilletéket fizetni. Holnaptól kezdve már semmiféle hirdetés után nem jár bélyegilleték. Az apróhirdetésekből ezután ki-kí tetszés szerint közléhető a címét, lakását, a nélkül, hogy ezért külön akár egy fillért is fizetne. Az utcai hirdetések, falragaszok, reklámzédulák is bélyegmentesek július 1-től kezdve. Továbbá a naptárbélyeg is megszűnik.

— **Merénylet Perczel Dezső ellen.** Nagy veszedelemben forgott Perczel Dezső volt belügyminiszter és képviselőházi elnök élete. Mint ugyanis Bonyhádról írják, egy munkása, a ki azt hitte, hogy ő megrövidítette, késsel támadta meg, de Perczelnek egy hűséges munkása megragadta a merénylő kezét s ezzel megakadályozta, hogy feldühödött munkástársa a képviselőház elnökét leszurja. A merénylő ellen megindították a vizsgálatot. (Lásd a táviratokat.)

— **A debreczeni polgári kerékpár-egylet versenye.** A debreczeni polgári kerékpár-egylet holnapi versenye iránt ország-szerte nagy az érdeklődés. A fővárosból és a vidékről számos kerékpáros jelentette be a versenyen való résztvételét. A polg. kerékpár-egylet elnöksége pedig lázas sietséggel készíti elő a verseny minden részét. Előre mondhatjuk, hogy oly fényes kerékpár ünnep, mint a holnapi lesz, még nem volt Debreczenben. A jegyeket már jórészt elkapkodták, az esti vacsorán és táncmulatságon is nagyon sokan vesznek részt. Érdekesnek tartjuk közölni azok névsorát, kik a holnapi versenyre neveztek.

Budapestről Goodor kerékpár-egylet, Püspöki Sándor, nevezett megnyitó vendégek, nyeretlenek, fő- és magyar időfutam versenyekben. Budapesti kerékpár-egylet részéről: Gyurkóczy Károly, nevezett megnyitó, vendégek fő és magyar időfutam versenyekre.

Videkről: Nagyvárad kerékpár-egylet. Barna Géza, megnyitó, vendégek, fő- és magyar időfutam. Barna Tibor megnyitó, főverseny és magyar időfutam. Sichert Éde, vendégek versenye és magyar időfutam. Zavadszky Samu, vendégek, főverseny és magyar időfutam. Erdődi Andor vendégek és nyeretlenek versenye. Károlyi Antal, nyeretlenek versenye. Beck Nándor Seniorok versenye. Kuaner Károly Seniorok

versenye. Lévy Márton Seniorok versenye. Schönfeld Sámuel Seniorok versenye.

Helyből. Debreczeni kerékpár egyesület. Hajnal Rezső Megnyitó, vendégek, nyeretlenek és Magyar időfutam. A Polgári Kerékpár Egylet részéről Kövessy Rezső Megnyitó, főverseny, Egyleti, Magyar időfutam. Lehmann Gusztáv Megnyitó, főverseny, Egyleti, Magyar időfutam. Ehrenreich Jenő Megnyitó, főverseny, Egyleti, Magyar időfutam. Bozóky Imre Megnyitó, főverseny, Egyleti, Magyar időfutam. Veres József Seniorok versenye. Vági Izsó Seniorok versenye. Kiss Ignác, Seniorok versenye. Ezek szerint az egyes versenyekre neveztek.

Megnyitó versenye. 9. (Bpest 2, Nagyvárad 2, Helyből 5.) I. Debr. K. E. Vendégek versenye 7. (Bpest 2, N.-Várad 4, Helyből 1.) D. K. E. Nyeretlenek versenye 4. (Bpest 1, Nagyvárad 2, Helyből 1.) D. K. E. Főverseny 9. (Bpest 2, N.-Várad 3, Helyből 4.) Magyar időfutam 11. (Bpest 2, N.-Várad 4, Helyből 5.) I. D. K. E. Seniorok versenye 7. (Nagyvárad 3, Helyből 4.)

— **Jövő heti büntügyi főtárgyalások.** 1900-ik évi július hó 2-án, hétfőn: Putnoki Menyhért ellen erőszakos nemi közösülés büntetéseért, Demeter Lajos ellen súlyos testi sértés büntetéseért, Marádi Bálint ellen összbüntetés. Július hó 6-án, pénteken: Fazekas József ellen lopás büntetéseért, Pálagi János ellen lopás büntetéseért, Poláti Etel ellen zsarolás vétségéért, Balla (Virág) Lidia ellen összbüntetés. Ugyanaznap ítélet-hirdetések.

x **Katonazene.** Németh András előnyösen ismert vendéglője udvartartásában ma és holnap, vasárnap este katonazene lesz, mely alkalommal is, mint mindig, kitűnő ételek, tisztán kezelt italok és figyelmes kiszolgálásról a vendéglős jó hírneve kezeskedik.

— **A tekintetes király urnak.** Egy szegény kis-oroszi parasztasszony, Balogh Jánosné, a ki özvegy is volt, beteg is volt, apró árvái is voltak, levelet irt a királynak, hogy segítse meg az ő nagy bajában. A levelet így ezimozta:

Tehtentes Ferencz József király urnak Bécsbe, saját kezébe.

Aztán ment a levél, egész föl Bécs városáig, a hol a kabinet-iroda van, ottan elejétől végig megolvasták az özvegy asszony levelét. Nem haragudtak meg azért, hogy a címzés kissé hibásan volt megírva. Viszakküldték a levelet a zombolyai főszolgabírói hivatalhoz azzal a meghagyással, hogy vizsgálják meg a szegény asszony helyzetét s ha tényleg igazak a megirt tények, intézkedjenek, hogy községi segélyben részesüljön.

— **Felvétel a főreáliskolába.** A debreczeni állami főreáliskolában az első négy osztályba a felvételeket július 1-ső, 2-ik és 3-ik napjain tartjuk meg. Minthogy ezen osztályokba a felvételre rendszerint többen jelentkeznek, mint a mennyit tantermeinkben szabályszerint és kényelmesen elhelyezhetünk, már most figyelmeztetjük a tanuló ifjúságot, hogy a felvételre egészen biztosan csak azok számíthatnak, kik a beiratkozásra kellő időben, vagy már most a tanév bezárása után azonnal jelentkeznek. A beiratásnál 9 korona és 70 fillér díjat kell fizetni, a legutóbb nyert iskolai bizonyítványt, a születési anyakönyvi kivonatot és az újraoltási igazolványt beadni. Debreczen, 1900. évi június hó 29-én. Az állami főreáliskola igazgatósága.

x **Irodai munkák végzésére ajánljuk** 5 reálosztályt végzett ifju, ki szépen ír és rajzol. Különösen építészeti irodában lenne jól használható. Címe a kiadóhivatalban.

— **Megmérgezte vén feleségét.** Petris községben Muntyán Iván megmérgezte feleségét, egy dussgazdag öregasszonyt, hogy vagyonát megkaparíthassa. Gyilkos tettében segítségére volt feleségének testvérhuga, Marescu Szilvia. A tetteseket letartóztatták.

— Nyilvános elismerés és köszönet. Kötelességemnek tartom a mai napon, mikor igazgatói hivatalom összes teendőivel le kell számolnom, nyilvánosságra hozni, itt a nagyközönség előtt elismerni és megköszönni városunk három derék vendéglősének azt a tényét, hogy ők főiskolai tanulóink közül egyeseket magukhoz fogadván, ezeket az egész iskolai éven át teljesen díjtalanul élelmeztek. Nevezetesen Milöcker Lajos, a Bika vendéglő bérlelője két joghallgató, Németh András, a „Debreczen városához” címzett vendéglő tulajdonosa 1 joghallgató tanítványunknak adott ebédből és vacsorából álló ilyen ellátást; Hauer Bertalan, az „Angol királynőhöz” címzett szálloda tulajdonosa pedig három kisebb tanulónak és pedig egy református, egy róm. katolikus és egy izraelita vallású növendékünk reggelivel, ebéddel és vacsorával való ellátására vállalkozott s midőn főgymnasiumunk igazgatósága csak református fiút tudott ajánlatba hozni, a másik két helyet, ha jól tudom, a más iskolák növendékeivel töltötte be Hauer ur. Mert szegény tanuló van sok, akármelyik iskolában is, csak samaritánus sziv kell, mely fölszedje és gondozza őket. — Ugy gondolom, hogy az elmondott minden tiszteletré és elismerésre méltó jótékonyság nem kíván különös kommentárt, különösen akkor, ha tudjuk, hogy Milöcker ur teljesen észrevétlenül, általam sem tudva, már előző évben, mikor szintén igazgató voltam, vagy tán előző években is gyakorolta akadémiai tanulóinkkal szemben az emberbaráti szeretetnek ezt a nemes munkáját. Fogadják a főiskola nevében mondott hálás köszönetemet. Tették szolgáljon például e város más tehetős polgárainak is, hogy legyen Debreczen ebben az igazán nagy értelemben is „az iskolák városa.” Debreczen, 1900. jun. 30. Csiky Lajos, akadémiai igazgató.

x Olvasóink közül bizonyára többen szereztek már kellemetlen tapasztalatot az eczettel készített ételek élvezete után. Ezért bizonyára szívesen veszik, ha felhívjuk figyelmüket egy rövid idő óta piacra került termékre, melyből különféle szakértők egybehangzó ítélete szerint ideális tulajdonságokkal bíró eczet állítható elő. Ez a „Vinacet”-nek nevezett eczet-eszencia, melyet a prágai egyesült részvénytársaság állít elő. Egy kísérletet ezen eszenciával, mely daczára nagy előnyeinek (biztos tartósság, ízletesség, tisztaság, kényelmesség), olesó áron kapható, csak ajánlhatunk.

— Meggyilkolt koldusasszony. Ungvárott a Hajnal-utczában meggyilkolva találták Pokrivnyik Mária tót koldusasszonyt. A feje egy baltával tökéletesen ketté volt hasítva. A gyilkosságot egy Kafczák Mihály nevű ember követte el, a ki boszus volt a koldusasszonyra, mert az nem adott neki pénzt kölcsön. A gyilkost letartóztatták.

x Eladó érmelléki és kerti borok iránt értekezhetni helyben, Rákóczy- (Kis-Csapó-) utcán 14. szám alatt.

x A legjelesebb magyar ásványvíz, mely előkelő orvosok nyilatkozatai alapján kiváló gyógyhatással alkalmaztatik, kétségtelenül a szolyvai gyógyforrás. Ez az általánosan kedvelt gyógyvíz, mely elsőrangú élvezeti ital is, már Rákóczi korában volt ismeretes. Érdekes, hogy régisége daczára ugyanazon alkatelemekből áll, mint hajdan, és eredeti tulajdonságaiból mit sem veszített, amint azt a nagyszámu vegyi elemzések igazolják. Dr. Than Károly, a nagyhirű egyetemi vegytanár összehasonlítván a szolyvai gyógyforrást az elsőrangú külföldi vizekkel, arra az eredményre jutott, hogy nevezett víz a külföldi forrásokat nagyon is fölülmulja. Többek között következőleg nyilatkozik: „A szolyvai csaknem háromszor, koncentráltabb, mint a giesshübli; ugyanannyi víz élvezete mellett az elsővel csaknem kétszerannyi bikarbonát maradékot viszünk a gyomorba, mint a giesshüblivel. A szolyvai víz ennél fogva hathatósabb, mint gyógyvíz.”

— Varga Sándor urat, ki hozzám e hó 10-dikén közügyben levelet intézett s a ki lakását nem írta meg, fölkérem, hogy látogasson meg a jövő (jul.) hónap 2—5 én d. e. 1/29 órakor. Debreczen, 1900. jun. 29. Dicsőfi József (Széchenyi utca 4.).

x Mint örömmel értesülünk, városunkban nagy hiányt pótló vállalat létesült. Lukács Vilmos (Hatvan-utca 5.) cement, burkolati, tetőfedési és aszfalt vállalatot nyitott és építési cikkekben nagy raktárt tart. Városunkban, hol annyi a nedves lakás, kanalizációnk épenséggel nincsen, csak áldásos egy ilyen vállalat működése, de városi iparunk is egy új ággal szaporodik.

## TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

### A Perczel elleni merénylet.

Budapest, június 30. Budapestben Perczel környezetében semmit sem tudnak az ellene állítólag elkövetett merényletről.

### Goluchovszky Párisban.

Budapest, június 30. Goluchovszky gróf szabadságidejére Párisba utazott.

### Öngyilkos ügynök.

Budapest, június 30. Vrabeck Mihály ügynök, kit a postától elbocsátottak s ki azóta feleségével és gyermekeivel nagy nyomorban élt, leugrott a második emeletről és oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy nem éri meg a reggelt.

### A kínai forradalom.

(Legújabb távirat.)

London, jun. 30. Li-Hung-Csang parancsolatjára tegnap százharmincz kalózt és boxert lefejezték, hogy a lázadókat elrejmítsék.

## A nagyherczeg alattvalója.

A minap elhunyt oldenburgi nagyherczeg életéből kedves epizódot elevenítenek fel most a német újságok.

A patriarkálisan jószágos nagyherczeg az Oldenburg nagyherczegségnek minden lakosa jól ismerte s ő maga sok alattvalóját személyesen ismerte. Ha valamelyik alattvalójával igazságtalanul bántak a hatóságok, elment a nagyherczeghez, elpanaszolta a baját.

A hetvenes években a hirtensteini kastélyban épen audienciát adott s a tágas előszobában sokan voltak, akik hozzá akartak fordulni panaszukkal.

A várakozók között volt dr. Korum, a trieri püspök is két főpappal s kívülök több parasztember.

A parasztek egy egyszerű szántó-vető parasztember körül csoportosultak, aki hangosan panaszkodott, hogy harmadik és utolsó fiát is elvitték katonának. A nagyherczeget akarta megkérni, hogy segítsen a baján, bár sokan mondták neki, hogy a katonai ügyek a konvenczió óta nem a nagyherczegre tartoznak s így nem fog rajta segíthetni.

A kihallgatás megkezdődött s kevéssel utóbb az ajtóban álló szárnysegéd a hirtensteini parasztot hívta, aki fölemelt fővel lépett a nagyherczeg elé. Egyszerre csak az előszobában várakozók érthetően hallották, amint a paraszty így kiáltott:

— Mit? Maga nagyherczeg akar lenni s még ezt sem tudja megtenni?

Mindenki izgatottan figyelt az előszobában, csak a trieri püspök mosolygott. Ismerte jól a parasztyait. Csakhamar ujra hallatszott a paraszty hangja:

— Hiszen épen azért van itt, hogy a poroszok ne hushassák le teljesen a börtönket.

Néhány pillanattal később kinyílt a nagyherczeg szobáinak ajtaja s a haragos paraszty kijött:

— Nem tudom, hogy használt-e, — szólt a társaihoz, — de legalább jól oda-mondogattam neki.

Néhány héttel később a helyi lapok jelentették, hogy Becker hirtensteini parasztynak harmadik fiát elbocsátották a katonaságtól.

## Egy rablógyilkos rémtettei.

(Négy kioltott emberélet.)

— június 29.

Mi is megemlékeztünk arról a rablógyilkosságról, melyet pár héttel ezelőtt Balogh Béla sarkadi legény követett el a nagyszalontai pusztán. Balogh kérésként jelentkezett az áldozatoknál: egy özvegy asszony és 18 éves leányánál s miután későre járt az idő, meghalt a házban. Éjjel felkelt s bestialis módon gyilkolta le az alvó nőt. Az anyát először egy járomszeggel föbeütötte s midőn ágyában felemelkedett, egy kenyérszelő késsel úgy szurta szíven, hogy halva bukott vissza a „párnáira. A leányt alvó állapotban gyilkolta meg, egyetlen szurással a szívébe.

A gyilkosság véghezvitele után Balog felforgatta az egész házat s az így talált 36 koronát elrabolta s még éjjel visszament Sarkadra.

Érdekes a dologban az, hogy a gyilkos a kenyérszelő kést Sarkadon lakó bátyjától vitte el s a gyilkosságot követő hajnalban, megtörölve a vértől, visszatette a kenyér mellé. A gyilkos rokonai mit sem tudván a dologról, használták a kést kenyér- és hús-vágásra s csak akkor hültek el, mikor ezt a csendőrség lefoglalta.

Ebben az ügyben a nagyszalontai járásbíró vizsgálatot folytatja a vizsgálatot, melynek során Balog még egy rablógyilkosságot és egy gyilkosságot ismert be önként.

A múlt évi őszi vásár alkalmával Békésgyula egyik utczáján halva találtak egy Belényes vidéki községi bírót, a kiről meg lett állapítva, hogy megfojtották és kirabolták. A gyilkost azóta eredménytelenül keresi a csendőrség. Balog most töredelmesen beismerte, hogy a bírót ő ölte meg és rabolta ki, több száz forintot vevén el tőle. Láttá, hogy áldozata ökröket adott el, melyekért sok pénzt kapott, egész nap járt tehát utána, míg késő este egy néptelen utczán rávetette magát s száját úgy betömte, hogy a szerencsétlen ember még kezei között meghalt. Balog még a gyilkosság éjjelén Sarkadra menekült, a hol a csendőrség soha sem nyomozott ezen ügyben.

Töredelmes vallomást tett még Balog a katonaságnál, Boszniában elkövetett gyilkosságról is. Haragudott a cs. és kir. 37. gyalogezred egy hadnagyára s azt egy éjjel, midőn mulatságról jött a kaszárnya felé, egy katonatársának fegyverével lelötte. A gyilkosság után megejtett fegyvervizsgálat annak tulajdonosára terelte a gyanút, a kit letartóztattak s a hadbírószék életfogytig tartó fegyházra ítélte s immár két esztendődt ki is töltött rabságából valamelyik katonai fegyházban.

Balog ezen gyilkosságokra nézve is oly részletes vallomást tett, hogy előadásához

semmi kétség nem fér, miért is a vizsgálóbíró a gyulai gyilkosság iratait már átkérte, a 37-ik gyalogezred hadbíráját pedig a szenzációs vallomásra értesítette, a hol azt érthető meglepetéssel fogják fogadni, miután ártatlan embert büldtek a bűnös helyett a fegyházba, a kit most hamarosan szabadlábra fognak helyezni.

Balogot a vizsgálat befejezése után, a megelőzés elvénél fogva, valószínűleg a gyulai törvényszékhez kísérik át s ott tartják majd meg a szenzációs esküdbírói tárgyalást, melynek eredménye csakis kötél általi halál lehet.

## KÜLÖNFÉLÉK.

\* **A keresztény tőke.** Rómában most halt meg Langrand-Dumoneau André, a „keresztény tőke” föltalálója, a ki rendkívül ügyes szelhamosságaival nemesak a népet, hanem a felsőbb köröket, sőt a keresztény tudós világot is félrevezette. Langrand 1826-ban Bossom brabanti faluban született. Fiatal korában utcai árus, majd péklegény volt és 1843-ban belépett a francia idegennek légiójába. Rövid algiri tartózkodás után visszatért Brüsszelbe, hol előbb egy biztosító társaság incasszánsa volt, majd megnősült és zenéi ismereteivel magára vonta Mercier pénzügyminiszter nevének figyelmét, ki pártfogója lett. Pénzügyi pályafutását a szelhamos 1852-ben kezdte. Azzal a jelszóval, hogy a tőkét kereszténynek teszi, megnyerte a belga klerust, melynek segítségével a „kereszténység javára” egymásután több részvénytársaságot alapított, összesen több mint két milliárd alaptőkével, melynek több mint egy harmadát a részvényesek befizették. A társaságok, melyek élén a belga klerikális párt vezetési álltak, a papság és a nép köréből folyton új összegeket kaptak és eleinte mesés osztalékokat fizettek, mi által olyan hiteltre tettek szert, hogy több millió értékű záloglevelet bocsáthattak ki. Hirnevének csucsát akkor érte el Langrand, a mikor a pápa részére egy harmincz milliós kölcsönt teljes mértékében bocsátott ki, míg az előbbi római kölcsönöket a tőzsdén harmincz százalékkal a névértéken alul jegyezték. A pápa halálából gróffá nevezte ki Langrandt és válalatait megáldotta. Aztán jött a krach. 1870-ben a „keresztény tőke” mesterséges épülete nagy robbajjal összeomlott és szédelgése következtében sok ezer paraszteszalád koldusbotra jutott. Langrandt és szövetségeseit a kereskedelmi törvényszék fizetési képtelenségnek mondotta ki, de a bűnpert, melyet ellene szédelgés miatt indítottak, a klerikális párt évekig elhuzta, míg a Cote-Libre a bíróságokat nyíltan azzal nem vádolta, hogy a szelhamos üldözését a rájuk gyakorolt nyomás miatt ejtették el. A czikk szerzőjét perbe fogták, de utóbb felmentették.

\* **Bolha és vómör.** A genfi vámfelügyelőség a minap zavarban volt. Egy esomág érkezett, amelyről a fölirat azt jelezte, hogy kitanított bolhák vannak benne. Már most fölmerült a kérdés, mikép kell a bolhákat megvámolni. Lapozgatták a naplókat és kitudt, hogy egy izben hangyák érkeztek esomágban. Ezeket a hangyákat akkoriban esomágra gyanánt vámolták el. Ez persze a bolhákna nem talált volna, mert nemesak hogy mi nem esszük a kedves állatokat, hanem ellenkezőleg, ők szívják a mi vérünket, ha hozzájuthatnak. Az esetet a berni pénzügyi hatóság elé vitték, amely aztán a bolhákat az — állatsereglet cím alá utalta. A bolhákat tehát fenevadakként vámolták meg.

\* **Erős gázizzók.** A villamos világítás és a gázláng élethalál harcában az Auer-égők a gázlángok hadseregét óriási módon megnövelték. Az a princípium, hogy a földes anyagok némelyike hevítés által erős izzásba jön, már a század elején ismert volt s Drumond-féay néven mutogatták is az iskolában a diákoknak, de csak Auer éles

szeme vette észre, hogy ezt az experimentumot kíméses bányává lehetne alakítani, ha a hidrogén lángban izzó krétadarabot, olesó, a krétával rokon földfémekkel lehetne helyettesíteni, a drága hidrogén helyett pedig a világító gázt lehetne használni. Addig kísérletezett, míg megtalálta az Auer-harisnya szükséges anyagait s ma nincs város a föld kerkségén, a hol ne használnák az ő harisnyáját. Amde a gáztechnikusoknak ez a diadal kevés. Nem akarják földadni a reményt, hogy a villamos világítást még legyőzhetik s ismét új találmányokat hoznak felszínre. A villamos világítás nagyelőnyű ivlámpái, melyek műhelyek, termek, utczák és térségek megvilágítására kiválóan alkalmasak, mert ezer meg ezer gyertya erőre világítanak s gyertya óránként a fillér negyed részébe kerülnek, nem akarnak engedni a dícsőségükből s az Auer-égőt meg a gázlángot kiszorítják mindenütt, ahol nagy térséget egy fényforrással kell megvilágítani. A legújabb hírek szerint, a gáztechnika az ivlámpa e privilegiumát megszüntette, mert a sajtolt levegővel táplált Auer-izzók beszerzése és berendezése könnyebb ott, ahol már amugy is megvannak a gázcsövek, mint új villamos vezetékeket berendezni. Ugyanis a gáz-ivlámpák csak annyiban különböznek, a közönséges Auer égőtől, hogy egy eső torkollik a láng közepébe, a melybe erős légáram tódul. Ezt a légáramot pedig a vízvezeték csapjánál idézik elő ugynevezett vízcsap lég-sűrítővel. Egyes berlini kávéházakban már látni lehet ezeket a gázivlámpákat. Fényük gyönyörű szép, alakjuk szebb, mint a villamos ivlámpáé, de mivel jelenleg a divat is segít az elektromos világítás térhódításának, valószínűtlen, hogy ez az új gázivlámpa nagy elterjedést nyerjen.

## RÖPPENTYÜK.

\* **Ismeri.** Menyecske (hizelegve): Édes, kedves férjem . . .

Férj (ijedten): Mit? Édes is, kedves . . . Csak nem akarsz egyszerre két kalapot? . . .

\* **Morál.** Manó: Mitől oly dagadt az arczod?

Béni: Morálprédikációt tartott az anyósom.

\* **Csak álmlában beszél.** Asszony: Hallod-e, leszokhatnál arról a borzasztó szokásodról, hogy álmodban folyton beszélsz.

Férj: Igazad van, máskor úgy sem jutok szóhoz.

— **Nem sokalja.** Egy uri ember nagy pompával temettette el az anyósát. Temetés után beadják a számlát, mire a vő elszörnyűködve kiált fel:

— Szent Isten, kétezer korona egy temetésért! No de semmi, — tevé rögtön utána, — tudom, hogy az anyósom négyezret is szívesen megfizetett volna, csak ő temethetett volna el engem! — s kifizette ellenvetés nélkül a kért összeget.

## REGÉNY.

### A „Világ Szive”.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: **Krampera János.**

(Folytatás.)

27.

— Ujra csak azt mondom, hogy valami kecségtető kilátás áll előttünk — felelé a sennor. — Egészben véve jobb lett volna, ha a tengerbe fulunk, semmint hogy életben maradtunk csak azért, hogy ez a pokol fajzata ezen a borzalmas helyen lemészároljon. Micsoda halál!

— Azért még ne essen kétségbe, — felelé. — Idejekorán figyelmeztetve lettünk s azt hiszem, kimászunk a csávából ennek a lánynak s a többi tanyabéli indiánoknak segítségével. Egy óra múlva mindannyian tudni fogják, kik vagyunk s el lehet rá készülvén, hogy megmentésünkért készek lesznek életüket feláldozni. Azután hiszen szán-

dékosan jöttünk ide s tudtuk, hogy mit kockáztatunk idejövételünkkel. Most pedig készülünk fel s menjünk ezek közé az emberek közé úgy, mintha semmit se sejteneink, mert a fölöl biztos lehet, hogy késő éjszaka előtt, míg azt nem hiszik, hogy már mélyen alszunk, semmit sem fognak megkísérelni ellenünk. Te is megértetted, Molas, a mit beszéltem?

— Igen, — felelé az indián.

— Ugy hát maradj akár itt, akár a másik szobában, a míg visszatérünk s ha a cseléd jönni találna, tudakold ki tőle az öreg Zibalbaynak és leányának hollétét s mindent még, a mit csak lehet. Ha megtudja, hogy te is a Rend-ből való vagy, beszélni fog. Nem ismert reád valaki!

— Ugy hiszem uram, hogy nem. Mikor idejöttünk, setétebb volt, semmint látni lehetett volna.

— Annál jobb. Akkor hát, a mennyire csak lehet, térjél ki utjokból, igazítsd el mindent a cseléddel, a mennyire lehet és figyelj mindenre, a mi történik. Isten veled!

Mikor leértünk az ebédlőbe, kilenczen a társaságból már ott ültek az asztal körül s türelmetlenül vártak az ebédre, don Pedro azonban még függő ágyában ült s fiával Joséval komoly beszédbe volt mélyedve.

Csak egy pillantást vetettünk ezekre a zsivány pofákra s tisztában voltunk, hogy ha történetesen hatalmukba esünk, kevés irgalomra számíthatunk, mert lemészárlásunkból nem csinálnának nagyobb dolgot, mint mikor a vadász egy rőt vadat lelő.

Mikor don Pedro észrevett minket, le szállott a függőágyról s kézen fogva a sennort, így szólt: Engedje meg, hogy bemutassam önnek birtokom felügyelőjét, Smith urat, Texasból. Amerikai ember s nagyon örülni fog, hogy találkozik valakivel, a ki tud angolul, mert szó, a mi szó, az ő spanyol beszédje nem a legjobb.

A sennor meghajította magát, az amerikai gazember pedig angolul kezdett vele beszélni, bár nem érttem, hogy miről. — Eközben pedig arczára olyan vicsergő kifejezés ült, mint egy roztféle kutyaéra. Azután don Pedro az asztalfőre a saját széke mellett levő tisztelethelyre vezette vendégét, engem pedig egy nem messze álló másik asztalhoz ültettek, hol egyedül az én részemre tálatlak, mert a kores félvér fattyuk nem találtak méltónak társaságukhoz engem, a ki tiszta ősi indián vérből származom. Miután don José is leült az amerikai-val együtt az asztal másik végéhez, az estebéd megkezdődött s mondhatom, hogy kitűnő volt.

Az erre bekövetkezett társalgásban nem igen volt részem, kivéve, mikor a zsiványbanda valamelyik tagja felszólított, hogy igyam vele, mert szerették volna, ha le tudnak itatni. Én azonban azt hozám ürügyül, hogy nagyon el vagyok az evéssel foglalva. ezalatt pedig mindent meghánytam-vetettem fejemben s még jobban résen voltam. A lefolyt beszélgetést úgy írom le, a mint hallottam s a mint Strickland később nekem elmondá.

— Igyék még ebből a burgundiból, — szólt don Pedro a sennorhoz, mikor már az asztalt lehordták és hetedszer vagy nyolczadszor tölté serlegét tele. — Igyék! nem hamisítvány, egyenesen Franciaországából jött, ha mindjárt vámot nem is fizetett — és ráhunyorgott lomha szemével. — Egészségére sennor! sokáig éljen, hogy még sok olyan tetteket vihessen véghez, mint a tegnapi volt, mikor kimentette fiamat a tengerből! Igazság! tudja, hogy a Santa-Maria fedélzetén az a hír volt elterjedve, hogy önnek boszorkány szeme van s ön hozta rájuk a hajótörést? igen, ön és az ön hosszú pofájú társa, az az indián?

— Valóban, ezt még eddig nem hallottam — szólt nevetve a sennor — de ha úgy van is, ez a mi rosz nézésű szemünk nem sokáig fog önöknek bajt csinálni, a mennyiben holnap tovább szándékozunk folytatni utunkat.

(Folyt. köv.)

# Az „Apró hirdetések“.

A holnapi nap, **julius elseje**, történeti nevezetességű nap lesz. E napon szűnik meg a kincstár által eddig szedett hirdetési bélyeg. Ezzel szinte béklyótól szabadul az **apró hirdetések** nagy közönsége.

Ez a hirdetési bélyeg-illeték minden kisebb vagy nagyobb hirdetés, reklám vagy nyílt-téri közlemény után 30 krajczár = 60 fillér volt. De meg kellett fizetni a legolcsóbb 20 krajczáros **apró hirdetés** után is, ha benne volt a hirdető czime; vagyis ha a pár szóból álló hirdetés ára 20 kr. volt is, mielőtt valaki a címét (nevét, lakását vagy üzletét) is bele írta, hogy mindjárt rátaláljanak, vagy hogy az ajánlatokat saját kezébe kapja, már 30 kr. bélyeg-illetéket is kellett fizetnie, vagyis a legkisebb hirdetés is legalább 50 krajczárba (1 koronába) került, a mi kivált helykereső szegény emberek bizony nagy pénz.

Ily körülmények közt nálunk **olcsó** apró hirdetésről eddig nem igen lehetett beszélni s az **apró hirdetések** nem vehettek olyan lendületet, mint például bécsi, berlini vagy londoni és amerikai lapokban.

Azt a két krajczárt, a mennyibe a hirdetési szöveg minden egyes szava kerül, senki sem sajnálta, de nem is sajnálhatta, mert egy kisebb hirdetés tíz-husz szóval megfogalmazható s így husz-harmincz krajczárba kerül. Azt a harmincz krajczárt azonban, melyet az állam szedett be egy czimmal ellátott s mondjuk husz krajczárért közzétett hirdetés után, a legnagyobb rész sajnálta, a min nem is lehet csodálkozni. Ez az ugynevezett kincstári bélyegdíj majdnem hogy megöleje volt az apró hirdetéseknek.

S hozzá még különösen a vidéki olvasóra nézve felettébb terhes és sok időbe kerülő munka volt, a **czim a kiadóhivatalban** jelzésű apró hirdetéseknek, a kiadóhivatalhoz fordulni vagy pláne válasz-bélyeg csatolásával levélben tudakozódni a hirdetés feladója felől. Ez volt az oka annak, hogy pl. munkaközvetítésre az **apró hirdetések** rovatát alig vették a magyar lapoknál igénybe.

Külföldön, — mint említettük, — ez már régen másképp van. A háziasszony, a ki cselédet keres, még a cseléd is, a ki helyet keres, mind az újsághoz fordul. Ezzel megtakarítja mindkét fél a drága közvetítést és leggyorsabban jut egymással érintkezésbe. Mindenki nagyon könnyen kiszámíthatja magának a hirdetés árát, melyet **levélbélyegeken** is be lehet küldeni.

Az **apró hirdetés** legjobban éri el célját akkor, ha lehetőleg rövid. Például ha így szól: „Ügyes, fiatal szobaleányt keresek.

Csapó-utca 3., I. em. 10. ajtó“. Vagy pedig: „Segéd felvétetik, fűszer-üzlet, Hatvan-utca 25“. Ugyanilyen rövidséggel ajánlhatja szolgálatait a cseléd vagy a munkás, esetleg a tanító vagy a tanítónő is, mert okos ember, bárminő társadalmi állásban, a hirdetést nem tarthatja méltóságán alulinak. A munkás nem lesz kénytelen tiz helyen is bekopogtatni, míg végre olyanra akad, a hol esetleg foglalkozást talál. A cselédek meg, a kik most órákat és napokat töltenek azzal, hogy egyik közvetítőt a másik után fölkeresik, egy huszkrajczáros hirdetéssel elérhöz juthatnak.

Hasznát vehetik az apró hirdetésnek különösen a kisebb mesteremberek, a kiket eddig épen a legjobban fizető közönség alig ismert, sőt meg sem ismerhetett. A város környékén lakó kisiparos vagy kereskedő husz krajczárért egész nagy közönséggel érintkezhetik. Például: „Asztalos munkákat, javításokat vállal Kovács Károly, Debreczen, Péterfia utca 40“. Ez épen tiz szó, a minek a költsége husz krajczár.

Lesznek bizonyára olyan vendéglősök, kávéosok, a kik az apró hirdetéseket mindennap igénybe veszik. **Mert husz krajczárt megér nekik az, ha címüket a közönségnek napról-napra emlékeztetibe hozzák.**

Szóval, a ki hirdetés után eladni akar valamit, vagy a ki venni akar valamit: kinyomatja a hirdetésben teljes czimét; a ki pedig az apró hirdetéseket olvassa, azonnal megkapja a hirdetés közzevőjének nevét, lakását s így egyenesen ahhoz fordulhat, a kiadóhivatal mellőzésével s a szokszor drága idő megtakarításával. A czim kitétele mindaddig külön 30 krajczárba került, ezentúl szavankint csak két krajczárba kerül, vagyis csak annyiba, a mennyit eddig a „Czim a kiadóhivatalban“ kinyomatásáért kellett fizetni. (A ki diszkrétebb természetű hirdetést tesz közzé, az persze ezentúl is elhallgatja a címét; de a **poste restante** jelzésért sem kell külön 30 krt fizetni mint eddig.)

Az **apró hirdetések** kétségtelenül hatalmas közvetítői lesznek ezentúl az üzletkötéseknek s kiszámíthatatlan gyakorlati haszna lesz ennek a rovatnak a közönség minden rétegére, ha egyszer hozzá szokik ehhez a legolcsóbb és legeredményesebb közlekedési eszközhöz.

Azért ajánlatos — épen a szegényebb osztályok érdekében — hogy a közönség gyorsan megkedvelje s **mentől sürűbben vegye igénybe a teljes czimmal ellátott apró hirdetéseket**, melyeket a

## „Debreczeni Ellenőr“

➡ 10 szög husz krajczárért és minden további szót 1 krért fog közölni. ➡

**Varga Pál** czimbalomgyártónál a ki **czimbalmot** vesz ingyen fog megtanulni **czimbalmozni**

a nála megjelent czimbalom iskolából, tanár avagy tanítás segétye nélkül s a ki egy héten csak egy órát is áldozhat rá naponként és nem képes felfogni, annak köteles vagyok visszatérni a czimbalom vétel árát hiány nélkül.

Üzlet: Budapest, VIII. ker. Rökk Szilárd-utca 3. szám, a népszínház mellett.

Képes nagy arányú czimbalomokról ingyen küldök.

**Kérje Ön** mindenütt csak azt az egyedül **valódi** **Globus-Tisztító-Kivonatot** melyet ez ábra mutat.



mintán sok értéktelen **utánzatok** ajánlatnak

**Fritz Schulz jun., Eger és Leipzig** a tisztító-kivonattal feltalálója.

**Pincze** hordós és üvegezett borok beraktározására kiválóan alkalmas, a **Kossuth-utca** elején kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

Mindenütt kapható

**Kalodont** mely elismert legjobb fogtisztító-szer.

Dr. Budai féle **GYÖNGYVIRÁG-CRÈME**



Szépséget, üdéséget varázsol a nő arcra. Eltávolítja a bőrtökéket, szeplőt, májfoltot. 1 nagy tégely ára 60 kr. Kapható Debreczenben, Mihalovits Jenő gyógyszeráránál.

Főraktár: Városi gyógyszerár Budapest, Árpád-ház-tér (Utánzókat ne tessék elfogadni.)

**Iglófürdő.** Klimatikus gyógyhely. Vizgyógyintézet. Nyaralótelep.

Vasuti állomás Igló (Kassa-oderbergi vasut) Szepesmegyében 580 méter magasságban a tenger színe felett, nagy kiterjedésű fenyvesek közepette, pompás sétányokkal. Tükör-, kád- és fenyőfürdők, villanyozás, massage, kiválóan alkalmas gyógyhely ideggyengeség, légzőszervek bántalmaiban szenvedőknek, üdülők részére.

Jó konyha, mérsékelt árak, zongora, olvasóterem, Lawn-Tennis.

Fürdőévad május 15-től szeptember végéig. Elő- és utóévadban tetemes árleengedés. Fürdőorvos Dr. Neubauer Lajos. Posta és távirat állomás helyben. Utazás: Budapest-Kassa-Igló, vagy Budapest-Ruttkai-Igló. Prospektusokkal szolgál

a fürdőigazgatóság Iglófürdőben.



## MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz MOLL A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakaesabb gyomor- és altestbántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzött székrekedés, májbántalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 Korona.

Hamisítások törvényileg fenyegetnek.

## MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg tünteti fel és „A Moll” feliratu önozattal van zárva. A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomosillapító bedörzsölési szer készvény, csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismerteseb népszerű. — Egy önozett eredeti üveg ára: 1 Korona 80 fillér.

## Moll-féle gyermekszappan

a legfinomabb, egészen új módszer alapján készült gyermek- és hölgyzappan, a bőrnek racionális ápolására, gyermekek és felnőttek részé e.

Ára 1 drb. 40 fillér, öt drb 1 Kor. 80 fillér. Minden egyes ilyen gyermekszappan a Moll-féle védjeggyel van ellátva.

FŐ-SZÉTKÜLDÉS:

**MOLL A. gyógyszerész,**

cs. és kir. udvari szállító által.

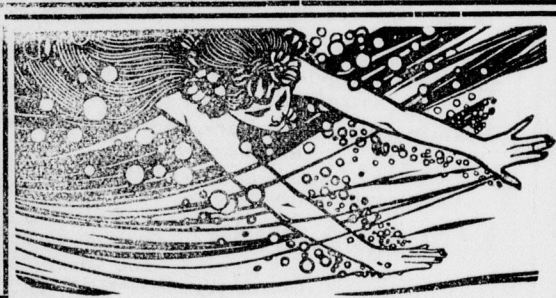
BÉCS: I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítenek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Főraktár Debreczenben:

Szent-Királyi Tivadar urnál.



Herczeg Metternich-féle  
KÖNIGSWARTI

## RICHARD-FORRÁS

A világ legkitünőbb asztali vize.

Természetes szénsavdús tartalmánál fogva különösen alkalmas borral, gyümölcszörppel vagy likőrrel való keverésre. Feltűnő gyógyhatású emésztési zavaroknál, ugyszintén a légső és húgyhólyag idült hurutos bántalmainál.

Járványos betegségek ellen biztos óvszernek bizonyult.

Kapható helyben

**Geréby Fülöp utódai**

uraknál, mint főraktárosoknál

és minden jobb vendéglőben

Országos főraktár és iroda

BUDAPEST, VIII., József-körút 9. sz.



Czement építési anyagok, mész eladás, tetőfedési és aszfaltvállalat.  
Nedves falak szárazzá tétele.

## LUKÁCS VILMOS DEBRECZEN

Hatvan-utca 5. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, miszerint a helybeli piacon Hatvan-utca 5. szám alatt

## czement, burkolati, tetőfedési és aszfaltvállalatot

alapítottam és az építési szakmába vágó összes anyagokból ugyanott dusan felszerelt raktárt tartok

**NAGY RAKTÁR**

Mész, darabos és oltott,  
1/a. portland Czement,  
Roman-Czement, aszfalt,  
Köszénkátrány, fedéllak,  
Stukator nádfonat,  
Kőagyagcsövek,

Kéménytoldalékok,  
Mozaiklapok á la mettlach,  
Czementlapok  
Kelheimi keramit-lapok,  
Tűzálló téglák,  
Fősz (gypsz.)

A n. é. közönség szives megrendelését kérve, vagyok

teljes tisztelettel **Lukács Vilmos.**

Czement és mozaik lapokkal kövezések, betonirozások, granitto terazzo falburkolási, falelszigetelési, aszfaltmunkák, köfedéllemezzei befedések mérsékelt árszámítás mellett.

## Legjobb fénymázak a világon!

Aki azt akarja, hogy lábbelije szép fényes és tartós maradjon csupán

## Fernolendt-féle fénymázat vegyen.

Világos lábbelieknek csak

Fernolendttermészetes bőr-crème való.

Mindenütt kapható.

Gyár alapított Bécsben 1832. évben.

Gyári raktár: Bécsben, I. Schulerstrasse 21.

A számos értéktelen ártalmak miatt kérem jól figyelni nevemre

**St. Fernolendt.**



## KEGYES FERENCZ

legnagyobb

## sírkőraktára

DEBRECZEN,

az Ipar- és Kereskedelmi Bank palotájában, Piacz-utca 58. szám.

A legjutányosabb árak, pontos és szolid kiszolgálás.

minden háziasszonynak mindig szükséges a konyhában és gyakran a gyermekek ápolásához. Tehát a „Vinacet”-nek egy háztartásban sem szabad hiányoznia.

Mi a „Vinacet”? — Felelet: A „Vinacet” a prágai egyesült részvény-társaság által előállított eczet-eszencia.

Aki kész eczetet használ, igen gyakran megromlott vagy a legrosszabb anyagokból előállított eczetet kap; ez, ha a bevásárlásnál jó is, rövid ideig való állás után bizonyosan megromlik. A rossz eczet éppen olyan iztelen, mint a milyen káros az egészségre és ezenkívül teljesen értéktelen az ételek konzerválásához.

Aki a „Vinacet” eczet-eszenciát használja, mindig jó és friss eczet van házában. Egy bizonyos mennyiségű eszenciát a háztartás céljára vízzel való egyszerű felújítás által teszünk használhatóvá és aztán az eszenciát, mely soha sem romlik meg, megőriztük.

Aki „Vinacet”-et használ, a jó eczetet sokkal olcsóbban vásárolja, mint a rosszat és teljesen tiszta, legjobb anyagokból előállított készítményt szerez be.

Készletben van minden csemege-, drogua- és gyarmatáru üzletben, 1/4 literes üvegben 1 korona és 1 lite es üvegben 3 koronáért.

DEBRECZENBEN kapható:

Osanak József és Tóth Kálmán kereskedésében.

„Vinacet”

